

Sygn. akt V CSK 241/19

POSTANOWIENIE

Dnia 31 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku Ż. R. i Z. P.

przy uczestnictwie P. Sp. z o.o. w W.

i I. G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 31 stycznia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika P.

Sp. z o.o. w W.

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt III Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczynie Ż. R. koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 240 (dwieście czterdzieści) zł.

UZASADNIENIE

Wnioskodawczynie Z. P. i Ż. R. domagały się odpłatnego ustanowienia na rzecz uczestnika P. sp. z o.o. w W. na bliżej opisanych nieruchomościach stanowiących ich własność, służebności przesyłu w zakresie przebiegających przez działki urządzeń przesyłowych - bliżej opisanych gazociągów. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy ustanowił na rzecz uczestnika służebność przesyłu obejmującą nieruchomość Z. P. w zakresie 2.160 m² powierzchni za wynagrodzeniem w kwocie 21 000 zł. oraz ustanowił na rzecz

uczestnika służebność przesyłu obejmującą nieruchomość Ż. R., w zakresie 12.120 m² powierzchni za wynagrodzeniem w kwocie 83.000 zł. Po rozpoznaniu apelacji wnioskodawczyń, aprobujących ustanowienie służebności, ale kwestionujących wysokość wynagrodzenia, Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 15 listopada 2019 r. podwyższył przyznane wnioskodawczyniom Z. P. i Ż. R. wynagrodzenia do kwot odpowiednio 113 000 zł i 558 000 zł oraz oddalił apelację wnioskodawczynie Z. P. w pozostałej części; orzekł także o kosztach postępowania za obie instancje.

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika od tego postanowienia należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Uczestnik oparł wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przyczynach objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurydycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju orzecznictwa i nauki

prawa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 roku, IV CSK 53/13, niepubl.). Zagadnienie to musi przy tym rzeczywiście występować w sprawie i mieścić się w zakresie problematyki, która podlega badaniu w postępowaniu kasacyjnym ze względu na jego związek z podstawą faktyczną i prawną zaskarżonego orzeczenia oraz podstawami kasacyjnymi. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.). oraz przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazując zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia oraz wadliwość rozwiązania postawionego problemu przez Sąd drugiej instancji w zaskarżonym orzeczeniu. Przedstawiona przez skarżącego na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. kwestia dotyczy sposobu, w który uczestnik mógł skutecznie zakwestionować w pełni dla niego korzystne rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego kończące postępowanie w tej instancji. Nie spełnia jednak przedstawionych wyżej i aprobowanych w orzecznictwie wymagań odnoszących się do pierwszej przyczyny kasacyjnej, albowiem skarżący nie wskazał przepisów prawa, których stosowania lub wykładni ma dotyczyć przedmiotowe zagadnienie. Skonfrontowanie przedstawionego zagadnienia z podstawami skargi kasacyjnej i podniesionymi w niej zarzutami, prowadzi do wniosku, że nie pozostaje ono w związku z żadną z podniesionych podstaw, co z kolei nie pozwala na przyjęcie, że ma ono znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Zagadnienie zostało przez skarżącego sformułowane jako kazuistyczne pytanie, wyłącznie subiektywna wątpliwość skarżącego powstała na tle okoliczności przedmiotowej sprawy, a nie abstrakcyjne zagadnienie prawne w wyżej przedstawionym rozumieniu.

Skarżący powołał się także na drugą przyczynę kasacyjną, którą jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przez tę rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy,

wykładane lub stosowane przez sądy w sposób prowadzący do odmiennych - różnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń. Istnieje ona, zdaniem skarżącego, w zakresie kwestii uwzględniania stref kontrolowanych, określonych w przepisach rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. 2013 poz. 640), przy określaniu zakresu przestrzennego służebności przesyłu. Skuteczne powołanie tej przesłanki nakłada na skarżącego obowiązek wskazania nie tylko przepisów prawa, których wykładnia budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie, lecz także szczegółowego opisanie, na czym polegają wątpliwości interpretacyjne, wykazania, że mają poważny charakter, a dokonanie wykładni przez Sąd Najwyższy jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy oraz przedstawienia orzeczeń sądów, w których dokonano różnej wykładni przytoczonych przepisów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2008 r., I CSK 11/08; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, nie publ.).

Skarżący nie uczynił zadość tym wymaganiom; ponadto przedstawionej wyżej kwestii poświęcone jest bogate i ustabilizowane orzecznictwo Sądu Najwyższego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., III CZP 88/15, OSNC 2016, Nr 12, poz. 144, postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2016 r., V CSK 531/15, OSNC-ZD 2018, nr A, poz. 14, z dnia 9 sierpnia 2016 r., II CSK 770/15, nie publ., z dnia 20 kwietnia 2017 r., II CSK 505/16, nie publ., z dnia 10 listopada 2017 r., V CSK 33/17, nie publ., z dnia 17 maja 2018 r., IV CSK 604/17, nie publ., z dnia 13 czerwca 2018 r., III CZP 118/17, nie publ., z dnia 31 stycznia 2019 r., III CSK 195/18, nie publ., z dnia 5 grudnia 2019 r., III CZP 20/19, nie publ.). W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przytoczono przekonujących argumentów, z powodu których skarżący uznaje to orzecznictwo za niewystarczające. Podkreślić przy tym należy, że w orzecznictwie tym wprowadzie przyjęto, że obszar strefy kontrolowanej nie pokrywa się z zakresem obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu (art. 305¹ k.c.) ustanowioną dla gazociągu, ale wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu może obejmować także uciążliwości związane z oddziaływaniem linii przesyłowej poza pasem eksploatacyjnym tej służebności,

w tym w zakresie strefy kontrolowanej, o ile zachodzi w tym względzie związek z obciążeniem nieruchomości służebnością przesyłu i z zastrzeżeniem, że wynagrodzenie, o którym mowa, nie może obejmować takiego uszczerbku, który podlega wyrównaniu na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 1945 z późn. zm.). Wbrew twierdzeniom skarżącego, o rozbieżnościach w orzecznictwie sądów powszechnych, nie świadczy zatem także zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego, w którym przyznano wnioskodawczyniom wynagrodzenie uwzględniające szerokość stref kontrolowanych.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący zarzucił także, że jest ona oczywiście uzasadniona ze względu na naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Załącznik nr 2 do rozporządzenia, Tabela 1) poprzez błędne określenie szerokości stref kontrolowanych dla przedmiotowych gazociągów. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na tej przyczynie kasacyjnej nakładało na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia określonych przepisów prawa materialnego lub procesowego. Oczywiście tego naruszenia polega na tym, że jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania poszerzonej analizy istotnych dla wyniku sprawy przepisów. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230). Skonfrontowanie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uzasadnieniem zaskarżonego postanowienia nie potwierdza zarzutu ewidentnej wadliwości zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań.

W szczególności skarżący nie wykazał, że zarzucane uchybienie miało wpływ na rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego, mając na uwadze, że przedmiotem postępowania przed tym Sądem była wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu dotyczącej odcinków trzech sieci gazociągów posadowionych na spornych nieruchomościach.

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego na rzecz wnioskodawczyni Ż. R. orzeczono na podstawie art. 520 § 3 k.p.c.